

نارنج وادستان

جلد ١٣٣٦

مجموعه

برکون بيلنير فيسق مجموعه منة اما
بلچوق آرانير اورتده مجموعه بولمنز

ايتدك شرف خدمت اجدادی فراموش
آماوينه اسلافك رغبت اولمنز

علی کمال بک افندی حضر تفرینه جواب

دانشور معالی خصلت

۲۹ اگستوس ۳۳۵ تاریخلی پیام مسرت انجام عالیاری باعث الشراح درون اولدی . وجدانمی بولانديران برشی وار ایسه بعضی واهی سیلردن دولایی سزه مغبر اولدیغمی اوزاقدن اوزاغه استماع بیورملریدر . نفسه عائد بر تجاوز وقوعی بیله بی هیچ بر وقت مغبر ایتماشدر . ذات عالیترینه نهدن دولایی مغبر اولدیغمی برذرلو آکلایه مادم . اوت مغبر اولورم . او کیمسه لره مغبر اولورمکه برطاقم ذاتی امل واستفاده لره صایق صورتیه اللرندن کلیان بیوک ایشلره قاریشوب عظمت ماضیه مزى کوچولدرلر . ویاخود نعمت وظیفه نك قدر وشکری بیلمیه نك هیچ بر ایش کورم مدکدن و کورمه مدکده بشقه وظیفه بی یالکز معاش آلوب تأمین استراحت نفس ایتمکدن عبارت ظن ایدرلر . تعبیر عالیاری وجهله — شمدی بوجهت بویه فصل ایدلدن صکره — نامه غرا بخشته کچلم . نامه نك مندرجاتی ایستر جدی ایستر مزاح اولسون . صاحبی بیلمدیکم کبی محترم اغزته کزده او قودینم دقیقه یه قدر نامه دنده خبردار دکلدیم .

مورخ احمد رفیق بکی ده او قدر کوچولتمکی وجدانم قبول ایتمز . زیرا احمد رفیق بکله آرقداشلم واونک سلاست قلمیه سی حقنده کی . تجربه م بک چوقلرندن زیاده در .

مثلا ۱۳۳۰ سنه سنده نشر اولنان — علمیه سالنامه سی — نك مشیخت اسلامیه قسمی احمد رفیق بکله مشترکاً یازدق .

بن — تاریخچه مشیخت — ی یازارکن اوده شیخ الاسلاملرک ترجمه حاللرینی یازدی . او ذات درتیوز الی سنه لک ترجمه حاللری یازمق

و ۱۲۸۰ سنه ابلغه موفق اولمق اوزره بولنديني ائنده بن ده اوندن .
صکره کی ترجمه حالری یازدم .

بنم افاده مله احمد رفیق بکک سلیقه سنی یکدیگری یاننده مطالعه .
و مقایسه ایدنلر میر محترمه بندن چوق یو کئسک بر پایه کمال بخش
ایده جکلیرینه شه ایتیم . بزد بزد بر حال واردر . بر نخت میدانه
آتلدی اوندک اقسام وادوارینی تفریق ایتکسزین مطالعه یورودوروز .
تاریخ بحثیده بویله در . هر بر شیک اقسام متنوعه سی واردر . بحث
اولنان تاریخدن مقصد هانکی دوره غاڈ و هانکی قسم تاریخ اولدینی .
نه یازان کیسه ایضاح ایتیش نه ذات عالیری :

مثلا فلان طیب فلان طیبیدن دها اعلمدر دنییه جکی وقت وصف
ایدیله جک طیب کوز ، قولاق ، بوبزک ، کبی بر چوق اعضادن .
هانکیلرینک متخصصی ایسه ایضاح ایتک لازمکلیکی کبی تاریخده
بویله در . انساب واردر ، تراجم احوال واردر . بر مملکت بر دولته
ولو بر مملکتک اولسون صنایعه ، معارفه طاغلیرینه اورمانلرینه
طیبیلرینه ارباب غز و جهادینه انسابه سیاسته دأر متنوع تاریخلر
یازیله بیلیر .

طاغلیری اورمانلری ده صاییشدن تاریخ طبیعی قارشیدیریورم .
ظن ایدلسون . کوزل اورمانلر یتشمش ایسه بونلری هانکی همتلی انسانلر
یتشدرمش یتشمامش ایسه قنغی وحشیلر یتشدرمامش طاغلیرنده دخی .
کوزل باغلیر یتشمش و آقان صولره کوزل بجرالر آچیلمش ایسه بونلری
هانکی مرد هیتمند یتشدرمش و آچدرمش ایسه مقصدم اونلرک
تاریخی ، احوالندن بحث ایتکدر . سائر قسملر شویله طورسون یا غمور
صولرینک بیله اوکته کوزل سدرلر بجرالر یابیلرسه رحمت و حالی .
اوستی راقیایرسه بیلابله لر پیدا ایدرک آفت اولور .
الحاصل اومتخصص دنیان ذات اقسام تاریخیه نک هانکی قسندم .
دیگرینه راجح ایسه کوسترملیدر .

هله بو خصوصه الكز ياده ادبيات عالمده دقت اولمقى لازمكلىر كن بو
صوك زمانلرده قبله لي زاده ايله، عمر سيف الدين نامنده رسمى شخصى
بيامديكم و او قودينم ائزلر ندم بوده كوپر يلى كې جهل مجسم اولديغنى
اكلادينم ايكي كيمسه مطبوعات ميدانه آتيلديلر. ادبياتك شان و شرفنى
احاييتديلر .

مثلا در حال فلان شاعر فلان شاعره مرجحدر ديه حكيم ايدىيورلر
كنديلرى ايسه شعردن بيله آكلادقلىرى يوق يالكز معناسز لاف
چوق حالبوكه تركه افاده مرام ايتك بوزمان ايچون مزيت مخصوصه
دكلدر . بيلديكم چوق مكتب چوجقلىرى واردركه هنوز اون بش
اون آلتى ياشنده ايكن اونلر قوتنده ودهااعلا - نظم و نثر يازييورلر .
معلوم عاليريدر كه نظمك يعنى موزون كلامك دخی اقسام متنوعهسى
واردر قصايد ، غزليات ، مثنويات ، رباعيات ، تخميسات ، مقطعات ،
هجويات ، هزليات و سائر كې ، حال بويله ايكن بر غزلى اورتهيه
آتوبده ايشته بو غزلى - ويلين ، بر طاقم اسامى تعداديله اونلره مرجحدر .
ديكم نادانلق و اشكلكدرد . يوقاريكى سلسله نامه نك بر محانده نوطايله
يازديغم برفقره مناسبيله بونلره شدتلى برسله تأديب عشق ايديشم بونك
ايچوندر .

زمانمزه ندیم ، ندیم دنيلور اما ندیم دن اولسون اقتباس نور عرفان
اولميور . باقىنكز ندیم نه بيوريور :

نقى ، وادى (قصائد) ده سپخن بردازدر

اوله من اما (غزل) ده باقى ويحيا كې

(مثنوى) ستمده كچمشدر عطايى جمله بين

حالى اوچ (رباعى) ده اوچار عفا كې

حاصلى هر پيرى بر واديدم بولمش اشتهار

(مستزاد) و (شرقى) و (تخميس) شوق افزا كې

كوردكمى يا ، ايشته حق دائره سنده سوز بويله سويليلير .

تقی کبی بر معخربیان بیله معرکه مفاخرده اثنای جولانده
حافظ و ابن یمن (غزل) و (قطعه) ده کبر
سویسم بلکه (رباعی) ده اولوردم خیام
دیه اسمی تعداد ایله یکی اوچ شاعرک هر برینک مهارت اقسامی
تفریق ایدیور .

در شعر سه کس پیغمبرانند هر چند که لایبی بعدی
اوصاف و قصائد و غزل را فردوسی و انوری و سعدی
قطعه سی ده بویله دکلی؟ بر اسلاف عظامزی، مفاخر و مآثر قدیمه
حلیه مزی طانیدینمز یوقکه آدم اوله لم .

(بن پاطلیجانه خدمت ایتیمورم اقدمزک کیفه خدمت ایدیورم)
طال قاوقانی معمم حالی کسب ایده لی، هر خصوصده بویله بر باد اولوب
قالدق . ینه کله لم تاریخ بختمه :

حالبوکه قدیم زمانلره عائد تاریخلر شویله طورسون. عثمانیلره دائر
یازیله جق تاریخلری بر چوق ادواره و هیچ اولمزه مؤسس بنیان دولت
اولان عثمان غازی حضرتلرندن بدأ ایله تنظیمات خیریه و تنظیمات
خیریه دن ظهور مشروطیه و ظهور مشروطیتدن شیمدی به قدر اولق
اوزره اوچ دوریه تقسیم ایتک اقتضا ایدر .

وقعه نویس انجق ظهور مشروطیتدن شیمدی به قدر سرزده
وقوع اولان و شمیدین صکرده توالی سنین ایله ظهور ایدم جک
بولتان وقوعاتی ضبط ایتکه مأمور اولدیندن شو وقعه نویسک
وظیفه سه کمال بی طرفی التزام ایتک رومان طرزنده یازماق شرطیه
احمد رفیق بک جمله مزدن انسب و الیقدر . و مشروطیتک بدایتدن
اعتباراً اولان وقایعی تمامیه کشف و ضبطه موفق اوله بیلیرلرسه برده
فصله اوله رق شایان تبریکدرلر .

ایکنجی دوره ایسه تنظیمات خیریه دن مشروطیت زمانه قدر اولان

قسمه عاند یازیله جق تاریخ در . بو دورک بدایتی زمانه قدر دولته
 علیه پک چوق یرلر غائب ایتیش واستقبال مملکت تهلهکه تجتده بولنش
 ایکن رشید پاشا کی بر دهای یتیشته رک قوتدن زیاده معجزه میاستک
 حکمی یوروتمه موفق اولمشر .

اولوقت یاریم عصر دن بری دوام ایدن وارلق قانغرمن حالی آلا
 مصر مسئله سنی حل ایتیش وقریم محارب سیله روستیه نیلا به سیه سد چکمش
 وناصر الدین شاهک ۱۲۷۳ سنه سنده هراتی ضبطی حسیله انکلتزه قوتنک
 بصره کورفرزینه احتشادوبندر بوشیر شهری ایله حوالی سنی ضبط ایتیمی بر
 بیوک غائله و تهلهکی موجب اولمش ایسه ده تهلهکه نک اوکنه کچه رک حکیمانه
 تدایر ایله هم انکلتزه پی خوشنود وهمده ایرانی محافظه یه اکتساب
 موفقیت ایتدکن بشقه ممالکمزک اوچ طرفنده تأمیناتسز و گذشته سز
 تیمور یوللری یاپدیرمغه انکلتزه دولتی راضی ایدرک انشا آتده باشلانمش
 ایدی . بو انشا آتک اک مهمی صامسوندن سیواسه قدر یاپیله جق
 شمندوفر ایدی .

یاپیلان مقاوله موجب نه انکلتزه دولتی، مثلاً اول امرده اون میلیون
 لیرا ویره جک و ویریلان پارمک تمامیه ماوضع لهنه صرف ایدلایکی
 لدی الکشف اکلانلقدن صکره بر اولقدر مبلغ بتکرار اعطا اولنه جق
 یعنی مرئوسه لاتمک اوکی آلمق صورتیه سیواسه شمندوفر یاپیله جق
 اوندن صکره ده بلا توقف بغداد وبصریه قدر تمید اولنه جقدی .
 رشید پاشا دولت علیه ایچون حقیقه پارلاق بر استقبال تأمین
 ایتیش واکر عمری وفا ایتسیدی بونک پک نافع ثمره سی اقتطاف
 ایدیله جکی بدیهی بولنش ایکن ۱۲۷۴ سنه سنده هنوز الی سکر
 یاشنده اولدینی حالده وفاتی وقوع بولمشر . شویله وقتسز وفات ایتیمی
 اوتهدنبری دولت علیه ایچون بر پلای ناکهانی کیلن بعض وقایع معنویه
 بر علاوه تشکیل ایتمشر . فاتح سلطان محمدک ۵۱ یاوز سلطان سلیمک
 ۵۴ سلطان مراد رابعک ۳۱ یاشلرنده وفات ایتملری کی .

رشید پاشانك وفاندن صكره ولو كه بلا گذشته وتأمينات اولسون
 بويله حساب و كتاب تحتده پاره آلق ايشه كلمه مش و ناپوليونك
 فوق العاده پارلامسي ده دورين سياست طاشميانلر ايجون وسيله
 ميل وتوجه اولمشر . ارتق بول بول پاره آلقه وحسابلر و كتابلر
 صرف ايتمهك يول آچيلمش اولديغندن رشيد پاشا قريم محاربه سي
 كي عظيم بر محاربه اجرا ايلديكي حاليه بك آزا ستقراض ايتمش ايكن اولندن
 صكره واون بش يكرمي سنه ظرفده ديون دولت عليه يوز مليون
 لري كچمش وصامسوندن سيواسه قدر تسويه ترابيه سنه باشلانيلان
 شمندوفر كرو براقلدقن بشقه بو قدر مليونلر استقراض اولنديني
 حاليه درسعادتن آناطولي سمتنه انشا اولنان شمندوفر ازيمددن
 اوتيه كچه مامش در .

تنظيمات خيريه دن اعتباراً بر تاريخ مكممل يازمق بك ممكن وحتى بوندن
 برايكي سنه اوله قدر بيله قابل ايدى . چونكه مؤسس بنیان دولت اولان
 عثمان غازى نك محاربه لرده نصل البسه كيديكنى وقتنى آته بنديكنى وزرا
 وامراسنك اشكالى تماميله كوستر مك صورتيه بر تاريخ يازه لم ديرسك
 بوممكن اوله مز ايدى .

لكن تنظيمات خيريه دن اعتباراً هنوز آره دن بر عصر كچماش
 اولديني جهته بو كي دقايق وصنايع تاريخيه ومدنيه نك جمله سنى تدقيق
 ايتمك ونتيجه سنه دسترس اولمق ممكن ايدى .

بوندن بر قاچ سنه اوله قدر تنظيمات خيريه يتشمش واو زمانك
 هر حاله واقف بولنش بك چوق ذوات معمره موجود ايدى .

بونلردن برى خواجه رفعت افندى در . خواجه رفعت افندى ، وكلا
 وزراى سالفه نك همان كافه سنه يتشمش و ۱۲۷۲ سنده مصره كيدمك
 جامع ! زهرده اخذ اجازت ايلدكدن صكره ينه استانبوله كمشدى .

جهت سي غايت كوچوك ، وجودى زنده تام الحافظه بر ذات ايدى
 رسمى بوته میان ذوات حقنده ايجاب ايدن تعريفاتى اجرا ايلدكدن

باشقه بر آرزومهده آشنا اولديغندن ايجاب ايدرسه رسملرني ده
ياپه بيله جگني بنده كزده وعد ايلمشدی. بوندن بر سنه اولنه قدر حياتده
اولديغني كوردكچه سوينير دورردم .

شو صوك سنه لرده فوق العاده ضرورته كرفتار اولمش ايسه ده صدر
اسبق عزت ورشيد عاكف پاشا لر حضرتلك دالالت ومعاونتلر يله
سد رفق ايلمكده اولديغني كمال شكران ايله سويلردی. لکن قحط و غلالتك
تحملفر سا بر راديه كلسي ، هر غذا ايله هر آدمك تمديد حيات ايدم
بيله جك بر مرتبه بي كچمسي و خانلر ايجبارينك پك چوق ارمسي
اوزرينه آرتق استا بولده اوطورده ميه رق اسكداره كچديكني وعادتا
اكهك تحريسي اوغرندم . بوندن يدي سكر ماه مقدم ترامواي ايجنده
بايله رق وفات ايلديكني خبر آلدم .

كذلك محاسبه جيلكدن متقاعد شهرى برنهرى اقدى وار ايدى .
بونك تولدى ۱۲۴۱ اولقله برابر احوال واشكال انامه واقف
وكليخانه خطك قرائتى زماننده اون بش ياشنده بر گنج اولديغني
سويله مكده و ۹۵ ياشنده توانا بر صورتده ياشامقده ايدى . سلطان احمد
جامع شريفى جوارنده اقامت ايتمكده ايكن شوق قحط و غلالت ماننده ات يوزيني
كوردميان اوزواللى اختيار، ات يمز محله سنه نقل مكان ايتمكه مجبور
اولدى . مخدومنى دائما كورر حياتده اولديغني خبر آله رق نمون اولوردم
مخدومه بر قاچ كون اول تصادف ايتدم . غلالت اسعار تأثيراته مقاومت
ايدم ميه رك بر قاچ ماه مقدم وفات ايلديكني سويله دى .

ايشته عز بزم تنظيمات خيريه دن عتبار آيازيله جق تاريخمريك بوشلغني
طولدير مق ايجون وجداننى متسلى ايتمكده اولان حياتى مأخذلر بو
صورتله محو اولوب كيتدى . فضلا واصحاب وقوف قديمه مزدن جناب
حق عمرلرني آرتسون شوراي دولت رئيسى محمد رؤف پاشا داخله
ناظر اسبقى مدوح پاشا كبي بعض ذوات عاليه موجود ايسه ده اويله بر

تاریخ یازمغه تشبث ایتمیورزکه بزبو کبی ذوات عالیهنک هم کندیلرندن
وهمده پدرلری و قتيله وزری دولندن اولدقلرندن پدرلرندن ده روایه
استفاده ایدلم .

برنجی دوره عد ایتمیکمز قسمکه عثمان غازیدن بدأ ایله تنظیمات
خیریهیه قدر اولان زمانه عاندنم بو قسمی یازمحق ذاتلر ایسه اولان
علم انسابه اشنا اولمیدر علم انساب ایسه تاریخنک تمتازندن اولمق اوزره
بام باشقه بر فندر .

ایکنجیسی غور ادبیاته واقف بولمیدر.
اوچنجیسی مهد ظهور عثمانیه اولان محملری کزوب قارش قارش
تدقیقات اجرا ایتمیدر

دردنجیسی ، اسکی اجنبی تاریخلرنده عثمانیلره دائر نه قدر فقره لر
یازلمش ایسه ترکیهیه ترجمه اولمیدر

بشنجیسی تاریخی یازمحق ذاتلر اوایل بر ذکایی ودها طوغریسی
اوایل بر قافایی طاشمالیدرلرکه نصل بر کتاب قبمتدار عرفان واهلیت
اولدقلری مقدمات خطوط جبهه لرندن نمایان اولمیدر .

بزیدی یوز سنهک بر عثمانلی تاریخی یازمنی بر ضیافه کیتمک قدر
قولای ظن ایدم رک وارسون بوضیافتدن مظهر توجه والتفاتمز اولان
عارفمز حصه مند لذت اولسون ذهانبندم بولندق . بودرجه مظهر التفات

نامستحق اولان عارف بکده ، جهانده باشقه سنک یازمیه جنی بک مهم تاریخی
یازمق اقداری یالکمز بندم وارمش اوایل می دیرک همان کمال عجب وغرور
ایله قلمی اله آلدی . آرقاداشلرینک اخطارانه قارش سزکیم اولویورسکمز
دیرک فیریل فیریل یازمغه باشلادی . ماشاءالله بیک بر کره ماشاءالله بر عصره

صفشمه سی ممکن اولیان یدی سکمز سلسله یی بر سنه ایچنه صیقشدیردقدن
بشقه جهانده اک برنجی مفاخر ملیه عثمانیه دن اولان ارطغرل غازی نکی
روم جهته کلیرکن یولده تاتارلره تصادف ومغلوب اولان طرفه معاونت
مسئله مند ابن کمال کبی بر ذاته اعتراض صورتیله بونک اصلی یوقدر
دیوب چیقدی . سزک و قتيله استعمال ایتمیکمز — بر طاع بر فاره

طوغوردی - تعبیرینک عکسی ظهور ایدرک عادتاً - بر فاره برطاغ
 طوغوردی - حکمی ظهوره کلدی . نهایت ، آز کتدی . اوز
 کتدی ، دره تبه دوم دوز کتدی . سته لر کتدی برده ارقه سته
 باقدی که برچوالدوز بوی قدریول کتیش بر آوو ایشه بویه چالیشملی
 یالکز انساب خصوصیمی؟ استقبالم عظمتلی برسلطنت عثمانیه یتشدرمکه
 براعت استهلال اولان عثمان غازی دورینک بتون مآثر بتون مفاخری
 اهمال و اعما ایدیلرک وقیلر یازیلان بعض اهمیتسز تاریخلرک
 تعبیراتی بیچمسز بر صورتده آلت اوست ایدلیکدن باشقه برشی
 یاپلادی . تأسیس سلطنت عثمانیه ، الحاله هذه استانبوله جوار بولان
 بیله جک و سکود جهلرند ظهوره کلش اولدینی حالد بر کره اورالر
 کیدیلوب محلدن لازمکلان تطبیقات اجرا اولنه رق تأیید وقوعات ایدلمک
 لزومی دفعات ایله اخطار اولمش ایکن (بر قولاغندن کیرسه بر
 قولاغندن چیقار) حکم باطلی ظهوره کلدی . محللرند تطبیقات وجهله بر کره
 ارطغرل غازی نیک و صکره عثمان غازی نیک کرک امارت کرک استقلال زمانلرینه
 عائد خریطه لری یاپلق مثلاً ارمنی دربندی ، ایت بورنی ، کبی محللر نر لر
 اولدینی اراده ایدلمک لازمکلیرکن اهمیت بیله ویرلدی . الحاصل دولت
 علیه نیک پک قدیم تاریخندن اولان نشری تاریخی ایله بوکره عثمان
 غازی به عائد اوله رق چیقاریلان تاریخ یان یانه کتیریلور ایسه لشری ده کی
 افاده سلیسه و عبارته موجزه انسانه دها زیاده شوق ولذت و اراده
 حقیقت ایتمکه اولدینی کوریلور . اوندن درتیوز سته صکره همد
 باب عالی دائره فاخره سنده عالم مدینه قارش یازدیغمز بر تاریخک درتیوز
 سته اول یازیلان بر تاریخ قدر قیمت و اهمیتی اولزسه و اوتاریخه
 عثمانی تاریخندن زیاده مأخذینی قولای بولدینی ایچون عادتاً بر بیزانس
 تاریخی دنیلیمک لازمکلیرسه ارتق حالمزه اریاب حیثیتک دلخون وسینه چاک
 اولسی لازم کلزمی؟

+ بیلیرسکز که بن دیار بکردن یتشمش اراجدادمک اولادیته عائد
 وقفی اولان سلوکیه مکتبنده بعده عمجه مک یاننده و برمدنده ماردینده

قاسم پادشاه مدرسه سی مدرسی نزدنده تحصیل کورمش هنوز سن
عسکری به واصل اولامش ایکن هیئت اصلاحیه کتبه سنه التحاق ایدرک
دورت بش سنه قدر عابدين پاشا مرحومك خصوصى کتابتده بولندقدن
صکرة اعشار مدیرلکلرنده ومحاسبه جيلك ودفتردارلق ومفتشلك کي
معاملات مالیه ده ربع عصر دن زیاده استخدام اولمش ومشروطيتك
ظهورنده بشيک غروش معزولیت معاشم وارایکن برکونا مأموریت قبول
ایتمه رك مجرد کتاب مطالعه سیله مشغول اولق ایچون ۲۶۰۰ غروشه
قناعت ایدرک کندی رضامله تقاعد اولمش ایدم .

دولتک نه مکتب رشدی نه ده اعدادیسنی نه ده دارالفنوننی کوردم .
ودولت کیسه سندن تحصیل ایچون اوروپایه ده کیتمه دم . باب عالیجه
واستانبولک سائر دو اثر نهجه ده کسب سلیقه کالات ایده جک بر مأموریتده
استخدام اولنمدم عابدين پاشا طرفدن دفعات ایله ولایت مکتوبجیلغه
اولسون انها اولدیغم حالده ترویج اولمدی کنارلرده لایقيله تحصیل
کالاته غیر مساعد مأموریتلرده ومحللرده بولندم .

یعنی دولت علیه نکه کرک کندم وکرک اجدادم نان ونعمتيله پرورده اولمش
بولنمقله برابر مکاتب رسمیه نك اوزر مده هیچ برحق واوروپایه کوندریلوب
اوغر مده پارملر صرف ایدرک یتشوننده وطن ومملکتده خدمت ایتسون
بولنده بندن آرمه یه جق هیچ بر حسابی یوقدر .

بن خدای ثابت اوله رق یتشمش اولدیغم حالده سز انصاف ایدیکنز
مکاتب مهمه دولتک هر طبقه سی اکمال ایله دارالفنونه مدرس اولانلرک
ودولت و وطن اوغر نده بیت المال مسلمین طرفدن نقودکلیه صرف
ایتدیر یلهرک تحصیل کالات ایتدیر یلنلرک واک بیوک بر مکتب عرفانمز
تیمک اولان باب عالی ده قرق الی سنه چالیشانلرک بنم کي ابتدائی بر
آدمه قارشى برر داهى اعظم علوم ومعانی اولملری لازم کلزمی ایدی .
کرک ذات عالی زینک کرک - ولو مستهزیانه اولسون - مکتوب
صاحبنک روایتلرینه باقیلیرسه بن هر کسک فوقنده بر ادیب اعظم بر
هورخ معظم بر دانشور محتشم ایمیشم .

مادامکه بویله در . او حالده یوزبیکلرله لیرا صرف ایدوب دارالفنونلر
آچمه و ملیونلر صرفیله اوروپایه طلبه کوندرمکه نه لزوم واردر .
طلبه نی بنم مرکز تحصیل کمالانم اولان دیاربکره کوندریکز هم
دولت بو قدر مصرفلردن قورتیلیر ، همده هر طالب علم بنم کبی برادیب
یکتا ، بر علامه مستثنا اوله رق آزوقده عودت ایدرک سواد معظم ملک
رومی فیضه مستغرق ایدرک اینس اولور بتر کیدر .

رجا ایدرم . عموم ملته قان اغلاماقده اولدینی بویله بر زمانده
بنی اکلنجهیه و مزاحه آلت ایتیکز . بر آزده ملک و وطنک حاله اغله مق
صورتیله فیضیاب کمال اولکیز . مشهوردرکه نصرالدین خواجهیه ، بر سینی
بقلوا کیدیور دیمش . بکا نه دیمش . سزه کیدیور دیمشلسکانه دیمش .
بن علامه یکتا ، یاخود بر سرسم ادنا اولشم . بوندن سزه نه نفع
ونه ضرر واردر .

برکون مقداد بن اسود حضرتلری حضرت علی افندمزه تصادف
ایتدی . لطیفه یوزندن ، یا علی جناب حق سکا (ارسلانم) دیدی .
کاشکی بکا (کدیجکم) دیسیدی او وقت یا پدجفی کورردک دیمش .
« عثمانلی تاریخ و ادبیات مجموعه سی ، نک بشنجی نسخه مندم کی بر غزلده :

ترک ایدوب فرمانکی آرمقده در یارب بو خلق

دستمه ویر ذوالفقاری سویله ارسلانم بکا

بیته اوفره مناسبیله ملهم اولشم .

بناءً علیه قیامته قدر بو سوزمده ثبات ایدم جکم « دارالفنون »
معلماری وقار علمی ونور کمالی حاز ازیله ذاتلر اولمیدرلرکه هر وجدان
اونلرک اناریله احوالیله بیوکلککنی تصدیق ایتلی و او ذاتده بو علوقدر و شانیه
برابریته جک هر طالبه کمال تواضعه پک علوی مأثر تلقین ایتک اسلوبه
واقف اوله رق هر طالبی استقبالا ملک و ملته حسن خدمت ایدم جک
بر نور مبین کمالات شکله قویماید . اکر بویله یا پمایوبده تورک اوجاغنه
بر شعبه آلت شکلنده براغیلیرسه و یاخود هر فرصتدن استفاده مسلك
مضرت آینی دوام ایدوب کیدرسه او حالده ۱۲ نومرولی نسخه دم

ایضاحاً بیان ایلدیکم اوزره معارف نظارتک مصرفدن ده ۱۶۹۰۸ لیره
فضله اولان بر مبلغ مهمی بویله بر دارالفنونه صرف ایتمکدن ایسه
حبسخانه و تیمارخانه لره صرف ایتک ملکاً و سیاسة دهابیوک فوایدی
موجب اولور . بویله برخیره سبب اوله جفمندن دولایی
آمد اوشهر نور اوکونسون الی الابد

توجیهی بلکه اوزمان خوش کورورم [۱]
لاف ایسته تم دلائل مادیه ایسترم . مبادی حربه دارالفنون
طلبه سنی تحریک ایله بایراقلر آج دیروب حرب ایستردیه باب
عالیه سوق ایدن و حرب باشلا نیجه زواللی چو چوقلری عسکر
یاپوب محو ایتدیرن و کندیلرینی عسکردن استثنای ایتدیروب یان کلن
والحاله هذه اکثریسی اوجاق منسوبینی اولان او معلم افندیلر دکلی ایدی .
نه چابوق او نودیورز .

ایکی اوچ سنه اول باصیلان شیخ الاسلام یحیی دیوانه مشهور اولان
اعتراضامه بی یازدیغم وقت راغب پاشا کتبخانه سنه بر قاج کون دوامه
مجبور اولمشدم استانبول کتبخانه لرینک نه قدر ادبیات و محاضرات
کتابلری و ارسه اورایه طوبلا تدریش اولدیغندن برخزینه بی نظیر
ادبیات ایدی .

دوام ایتدیکم مدت ظرفنده سنی التمشی کچمش و مأموریتی
جبراً لندن التهرق تقاعد ایدلش مرزیفونی اسماعیل حق افندی
استاد مزدن بشقه بر فردا تصادف ایتدم .

اسماعیل افندی ایسه بن قیر شهری محاسبه جیسی ایکن نیابتله
کلمندی دکرلی بر فاضل کوردیکمندن کیجه لری کندیلر یله (کتاب
الافانی) مطالعه ایدر دک استانبولده برلشدیکمز زمان ینه بر مدت مطالعه
ایله وقت کچیر دک اسماعیل حق افندی بر آرز قصر بصره مبتلا اولدیغندن
کتابی گوزینک اوکنه قدر یا قلاشدرمغه مجبوردر . بن اوحیتلی و فاضل

[۱] معلومدر اولک سحنی اسمی ایسته مز :

فهم ایلزمی شهر مزک نکته دانلری

و مغدور اسماعیل حق افندی بی یالکزا اوله رق کتبخانه ده براقیر چیقاردم. [۱]
اوزمان مکتبلرک تعطیل زمانی اولدیغندن قهوه خانه لری چاپخانه لری
خنجا خنج کوزردم شبهه یوقکه بونلرک پک چوغی معلملر و صاریقلی
بعض خواجه افندیلر ایدی .

مکتبلرمن ، مدرسه لرمز ، کتبخانه لرمز بوم بوش طور مقده
ایکن بونلرک سوقاقلرده بویله سفیلانه بر صورتده سورندکلرینی کوردکجه
کندی کندیمه بی بویله تن پرور و تنبل ایتدیکندن طولایی جناب
حقه شکر ایدر کیچردم کوریور میدنک ایشیمزک باشی نره دن بوزیایور .
کیجه لری سرخوش اوله رق قهوه خانه لرده سوقاقلرده طولاشانلریده
واردر عجبامعارف نظارتنک نظامنامه سی و یامفتشلی یوقیدر بونه حالدره
غیر مسلملرک بر رئیس روحانیسنک و یاخود بر معلمنک قهوه
خانه لره دوام ایلدیکی کوریلورمی ؛ طشره لره درس کالاتی ابراز و تلقین
ایده جک پای تخت اولق لازمکلیر . حالبوکه قضیه بونک عکسنه در .
مع التأسف نه باقان نه اهمیت ویرن وار .

« شرح متون » کرسیسی ایچون طلب ، آرزو ، معلوماتم اولمدینی
حالده ، نامزدلکمی وضع ایتدکلرینی وهیچ بررأی قزائنادیغمی زمان
غزته سیله نشر ایدنلره و بکا رأی ویرم جک قدرتی بنده کور میانلره
بنده تا ۲ نومرولی مجموعه مدد — مکتبلر ؛ دارالفنونلر — عنوانی
آلتده یازدیغم منظومه بی تکلیف ایدرم . رأی ویر میانلر کیملر ایسه
لطفاً جهله سی برلشسونلر . تنظیر صورتیه جواب ویرسونلرده کورمه لم
ایشته دیار بکیرک بادهوا مکتبلرنده یتیشنلرده بویله سوزلر سویله یین .

چوق بولنه بیلیر لکن دارالفنونی بریشان ایدن استانبول معلملرنده بولنورمی
بولنه مزمی بیله مم . ۱۱ نجی نسخه ده ۸۸ بیتلی بر نعت شریقم واردر .
نظیره یازمق شویله طورسون یتیم ایتسم همانث اولم که قبله لی زاده کی
معلملر عمر سیف الدین کی ادیب طاسلاقلری پک چوق یرلرینی اوقویه ماز

[۱] اسماعیل حق افندیکنک بر هفته مقدم وفات ایلدیکی بو کون کمال
تأسفه خبر آلدیم . رحمه الله علیه

وا کلايه مازلر. بيورسونلر مال ميدانده : ايشته بو کي تنبل خودين ماتي
اغفاله چالیشان جاهلله قارشى اللى سنهك سى واقدام حسييله بکا
هر نه پايه معلاى حرمت ويرسه احتمالکه ظاهرده ياقيشق اله بيلسون .
ايکن حقيقتى آرانيليرسه بوندن بوييله اولاد و طنى بنم کيلرک سويۀ اقتدارنده
يتشدرمک بوملته موجب غدر اولور اونلري بنم کي عاجزلردن يکرمي
درجه و بلکه دها يوکسک حليه علوم نافعه و عاليه ايله مزین يتشدرمکه
چالشملي يزکه وطن حقيقتى بر محور نجات اوستنده ترقى ايدۀ بيلسون . يوقسه
پک يازيق اوليور . سوزى چوق اوزاندم . اراق کسيورم . شمديک
اللهه اصمار لادق روحم .

فضولى و نابي يه نظيره

کورمامشدى شکل انسانده غمی عالم هنوز
بن ظهور ایتدم تجسم ایتدی شکل غم هنوز
جلوه ایلردی سرمدۀ دودۀ بخت سیاه
دوشمه دن دلبرلرک رخسارینه پرچم هنوز
جستجو ایتدم شو اجزاخانه امکافی آه
التیام زخم عشقه بولدم مرهم هنوز
آه وزارم ایتدی بیپ نا محرمائی بی حضور
بولدم راز دلی عرض ایتکه محرم هنوز
عاشقک خون جگرله ساغری لبریز ایدی
طولمامشکن بادۀ شوق ایاہ جام جم هنوز
مبتلاى کرد غم اولمشدى آباء قدیم
طوتبندن آدم وفات هابله ماتم هنوز
آغلارم کویکده بن حق تقدم بنده در
هر سحر دوشمزدن اول کلشنه شبنم هنوز
عاشقان دلخون ایدی لعل لب خندان ايله
زیور دست سلیمان اوله دن خاتم هنوز